

تولید

اقتصاد آمریکا یخ زد

تولید در کارخانه‌های ایالات متحده ماه ژانویه به طور غیرمنتظره‌ای به دلیل هوای سخت زمستانی کاهش یافت. به گزارش «ایران اقتصادی»، تولید کارخانه ایالات‌متحده در ژانویه

برای اولین بار در سه ماه گذشته کاهش یافت که منعکس‌کننده کاهش تولید وسایل نقلیه موتوری، ماشین‌آلات و فلزات بود. فدرال رزرو این کاهش را به آب‌وهوای زمستانی نسبت داد.

داده‌های فدرال رزرو نشان داد که کاهش ۰.۵ درصدی تولید کارخانه به دنبال افزایش ۰.۱ درصدی یک ماه قبل است. مجموع تولیدات صنعتی در ژانویه ۰.۱ درصد کاهش یافت. اقتصاددانانی که در نظرسنجی رویترز شرکت کردند، پیش‌بینی کرده بودند که تولید کارخانه‌ها بدون تغییر خواهد بود. همچنین تولید در کارخانه‌ها در ژانویه ۰.۹ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل کاهش یافت. تولید وسایل نقلیه موتوری و قطعات در ماه گذشته پس از افزایش ۳.۲ درصدی در دسامبر، ۰.۲ درصد کاهش یافت. تولید بدون احتساب خودروها، ۰.۶ درصد نسبت به دسامبر کاهش یافت که بیشترین کاهش از مارس بود. همچنین چهارمین کاهش متوالی ماهانه را نیز نشان داد. طبق گزارش ایسنا، رویترز، تولید محصولات رایانه‌ای و الکترونیکی نیز با تولید نیمه‌های افزایش یافت اما تولید محصولات معدنی غیرفلزی و فلزات پایه کاهش یافت.

بازار کار

نرخ بیکاری در استرالیا رکورد زد

اداره آمار استرالیا (ABS) روز پنجشنبه در گزارشی اعلام کرد که نرخ بیکاری در این کشور در ماه ژانویه به بالاترین رقم خود از اوایل سال ۲۰۲۲ میلادی یعنی به ۴.۱ درصد رسیده است. به گزارش «ایران اقتصادی»، این رقم کمی بالاتر از اتفاق نظر کارشناسان

مبنی بر پیش‌بینی ۴ درصدی است و نسبت به پیش‌بینی دسامبر یعنی ۳.۹ درصد افزایش نشان می‌دهد. براساس این داده‌ها، اقتصاد استرالیا طی ماه گذشته میلادی شاهد افزایش ۱۱ هزار و ۱۰۰ شغل تمام‌وقت و کاهش ۱۰ هزار و ۶۰۰ شغل پاره‌وقت بوده است. این گزارش به نگرانی‌ها درباره کساد بازار کار این کشور در مواجهه با کندی اقتصاد و کاهش تقاضا از سوی مصرف‌کننده افزوده است. اقتصاددانان هشدار می‌دهند که وضعیت بیکاری ممکن است در سال جاری میلادی بدتر شود. بیورن جارویس، رئیس اداره آمار استرالیا در توضیح این گزارش، به تغییر فصلی در بازار کار این کشور اشاره کرد و اینکه افراد پس از تعطیلات تابستانی ژانویه، شروع به کار می‌کنند. جارویس گفت: اگرچه تعداد افراد بیکار در ژانویه بیشتر بوده است اما پیش‌بینی می‌کنند افراد بیکار بیشتری در چهار هفته آینده کار خود را شروع کنند. طبق گزارش تسنیم از راشاتودی، در عین حال، جیم چالمرز، وزیر خزانه‌داری استرالیا، روز پنجشنبه در یک کنفرانس مطبوعاتی تأکید کرد، آخرین ارقام نشان می‌دهد که تقاضا در بازار کار کاهش خواهد یافت. چالمرز گفت: این امر (افزایش نرخ بیکاری) همچنین پیامد اجتناب‌ناپذیر افزایش نرخ‌های بهره و تورم و عدم اطمینان از آینده اقتصاد جهانی است.

گرانی

نرخ تورم در آرژانتین از ۲۵۰ درصد گذشت

بر اساس داده‌های رسمی آرژانتین که روز چهارشنبه منتشر شد، نرخ تورم سالانه در این کشور طی ماه ژانویه به بالاترین رقم در سه دهه گذشته یعنی ۲۵۴ درصد رسید اگرچه این نرخ بر اساس مقایسه ماه به ماه اندکی کاهش نشان داد. به گزارش «ایران اقتصادی»، خاویر مایلی، رئیس‌جمهور جدید آرژانتین، این کشور را با هدف تثبیت اقتصاد بیمار آن تحت «شوگ درمانی» اصلاحات قرار داده است؛ اصلاحاتی که موجب کاهش ارزش پول این کشور در برابر دلار آمریکا به میزان ۵۰ درصد و افزایش نرخ بهره کلیدی به میزان ۱۳۳ درصد شده است.

مایلی طی اظهاراتی در شبکه تلویزیونی این کشور در مورد تورم افسارگسیخته گفت: اگر کسی این ارقام را به تنهایی و جدا از همه چیز ببیند، وحشتناک است و در واقع، همین‌طور نیز است، اما شما باید ببینید ما کجا بودیم و روند چه بود. وی تخمین زد که تورم آرژانتین ظرف دو سال کنترل خواهد شد. این در حالی است که تورم ماهانه در این کشور در ژانویه به ۲۰.۶ درصد رسید که نسبت به ۲۵.۵ درصد ثبت شده در ماه دسامبر کاهش نشان می‌دهد. نرخ تورم سالانه آرژانتین در دسامبر ۲۱۱ درصد بوده است. براساس این گزارش، قیمت حمل‌ونقل در آرژانتین ۲۶.۳ درصد افزایش یافت، در حالی که هزینه کالاها و خدمات در ژانویه ۴۴.۴ درصد شاهد جهش بوده است. طبق گزارش تسنیم از راشاتودی، مایلی مدعی شد که اگر سیاست‌های جدید را اجرا نمی‌کرد، «فعالیت اقتصادی آرژانتین بسیار بیشتر از این کاهش یافته بود». همچنین این کشور که سومین اقتصاد بزرگ منطقه آمریکای لاتین محسوب می‌شود، پس از چندین دهه سوم‌مدیریت مالی درگیر بیکر بحران شدید اقتصادی شده است.

بهره بانکی در روسیه ثابت ماند

بانک روسیه اعلام کرد که تصمیم گرفته است نرخ بهره اصلی خود را بدون تغییر باقی بگذارد و نرخ پایه را در ۱۶ درصد نگه دارد. بر اساس این گزارش، فشارهای تورمی فعلی در مقایسه با ماه‌های پاییز کاهش یافته اما همچنان بالاست. به گزارش «ایران اقتصادی»، پیش‌بینی می‌شود تورم روسیه در سال میلادی ۲۰۲۴ به ۴.۰۰ تا ۴.۵ درصد کاهش یابد و در آینده نزدیک در چهار درصد تثبیت شود.

اقتصاد روسیه در سال ۲۰۲۳ با نرخ سالانه ۳.۶ درصد رشد کرد که بیش از پیش‌بینی قبلی بانک مرکزی روسیه بود و با توجه به افزایش فشارهای تورمی به این معنی است که تقاضای داخلی هنوز به‌طور قابل‌توجهی از توانایی‌های توسعه، تولید کالا و خدمات پیشی می‌گیرد. رئیس بانک مرکزی روسیه (CBB)، الویرا نابیولینا اظهار کرد: در حالی که تعداد گسترده‌ای از نظرات در مورد کاهش احتمالی نرخ بهره وجود دارد اما اکثر اعضای هیأت مدیره معتقدند که این کاهش در نیمه دوم سال ۲۰۲۴ رخ می‌دهد. وی افزود: در حال حاضر شرایط پولی فشرده شکل گرفته است و تحت تأثیر آنها، فعالیت پس‌اندا، افزایش و فعالیت اعتباری به تدریج کاهش می‌یابد، در نتیجه، نرخ رشد قیمت شروع به کاهش خواهد کرد. طبق گزارش مهر، الویرا نابیولینا تأکید کرد که با وجود کاهش نرخ تورم، هنوز برای چنین اقداماتی زود است.

است. علاوه بر اینکه تورم عمومی برای اقتصاد مضر است، نوسانات بسیار شدید هم برای اقتصاد مضر است و مالیات بر عایدی سرمایه باعث کاهش نوسانات و ثبات‌بخشی به بازار می‌شود. برخی متغیرها از جمله نرخ ارز نیز به عنوان لنگر اسمی سایر کالاها قرار می‌گیرد و مالیات بر عایدی سرمایه موجب کاهش نوسان این متغیرهای کلیدی می‌شود بنابراین می‌تواند انتظارات تورمی را کاهش دهد. از سوی دیگر نیز این مالیات، روی عملکرد بانک‌ها به عنوان خالقان نقدینگی و به نوعی خلق پول درون‌زا مؤثر است.

پیوند سوم مقوله مالیات با افزایش تورم نیز به کسری بودجه دولت مرتبط است. اگر درآمدهای دولت از محل منابع پایدار مالیاتی تأمین نشود، به هر طریق دولت مجبور به استقراض از بانک مرکزی و افزایش پایه پولی می‌شود که می‌تواند به تشدید تورم دامن بزند.

بنابراین گرچه مالیات ممکن است موجب افزایش قیمت کالاها شود، اما نبود آن و طراحی نادرست نظام مالیاتی نیز موجب تورم می‌شود و در نگاه ایستا از رفاه افراد کم می‌کند.

تورم نیز اصطلاحاً «مالیات تورمی» نامیده می‌شود که شبیه مالیاتی است که با افزایش قیمت‌ها روی کالاها خودش را نشان می‌دهد و غیرمستقیم است بنابراین تورم نیز در صورت کلی و معمول خود از رفاه افراد کم می‌کند. حال باید دید دو رویکرد مالیات‌ستانی و عدم دریافت مالیات چه مزایا و معایبی دارند و باید کدام یک را انتخاب کرد.

● در خصوص آسیب‌هایی که به طبقات فرودست جامعه و فقرا وارد می‌شود نیز توضیح دهید. آنچه اقتصاددانان اتفاق نظر دارند این است که در شرایط تورمی، ثروت ثروتمندان که دارای ثروت نقدی و غیرنقدی هستند، حداقل مطابق تورم رشد اسمی خواهد داشت ولی فقرا به همان نسبتی که فقیرترند بیشتر ضعیف‌تر شده و متضرر می‌شوند، چرا که ثروتی ندارند که متورم شود.

به عبارت دیگر به همان نسبتی که فقیرتر می‌شوند ثروت متورم نشده را از دست می‌دهند. در تورم، توزیع درآمدها و ثروت‌ها بسیار ناعادلانه‌تر می‌شود. به عنوان مثال دهک‌های کم‌درآمد جامعه بیشترین تورم سالانه را متحمل می‌شوند و افزایش قیمت‌ها بیش از هر قشر دیگری روی دهک‌های پایین جامعه اثرگذار است و سطح رفاه آنان را پایین می‌آورد.

این در حالی است که دهک‌های بالای درآمندی به علت دارا بودن کالاها با دوام که معمولاً دارایی‌هایی نظیر املاک، خودرو، طلا و ارز است، از ناحیه تورم به سبب نرخ بالاتر تورم این کالاها از تورم عمومی بیشترین نفع را می‌برند. طبق گزارش مرکز آمار، تورم کالاها با دوام نسبت به سایر کالاها و خدمات و تورم کل، بالاتر است و البته این وضعیت در روند بلندمدت نیز اثبات شده است.

اخذ مالیات از فراریان مالیاتی می‌تواند کمکی به اقتصاد اقشار کم‌توان درآمندی کند؟

بله، در نقطه مقابل تورم که بدون ضابطه بر دهک‌های کم‌توان درآمندی فشار می‌آورد، مالیات قرار دارد که قابل طراحی، مدیریت و تنظیم است. نظام یکپارچه مالیاتی-حمایتی می‌تواند نظام هوشمندانه‌ای باشد که رفاه متناسب با همه دهک‌ها را فراهم کند و ضمن کاهش فاصله طبقاتی، زمینه‌ساز رشد تولید باشد. تجربه کشورها نیز نشان می‌دهد نظام مالیاتی با طراحی مناسب، می‌تواند ضربه جینی را کاهش دهد و بر رفاه عموم بیفزاید. بنابراین بین پرداختن و نپرداختن مالیات، انتخاب بین ایجاد تورم کور و با اصابت بیشتر بر فقرا و ایجاد تورم متناسب با سطح درآمد و قابل تنظیم با ایجاد رفاهی متناسب است.

در گفت‌وگو با یک کارشناس اقتصادی مطرح شد

بهبود وضعیت مالی اقشار کم‌درآمد با مالیات‌ستانی از فراریان مالیاتی

پاسخ به این سؤال اساسی، نقش بی‌بدیل مالیات را در اقتصاد کشور نمایان می‌کند. درآمدهای مالیاتی به عنوان پاک‌ترین و مناسب‌ترین منبع برای مخارج دولت است. راه‌های دیگر تأمین منابع دولت عموماً موجب ایجاد تورم می‌شود یا نظیر فروش منابع طبیعی یا اموال دولت، مقادیر محدود و ثروت بین نسلی است.

بنابراین گریزی از تورم به سبب وجود مخارجی برای حاکمیت جهت تأمین کالاها و خدمات عمومی و انجام وظایف حاکمیتی وجود ندارد. حال باید بین روش‌های تأمین منابع حاکمیت انتخاب کرد.

یک بودجه ضدتورمی است، می‌گویند لایحه بودجه ۱۴۰۳ در مسیر حرکت به سمت اصلاح ساختار بودجه و کاهش کسری تراز عملیاتی است.

با این حال برخی افراد معتقدند که اخذ مالیات بیشتر برابر با افزایش تورم موجود در جامعه است بنابراین باید احتیاط بیشتری در این زمینه صورت گیرد تا به اقشار مختلف مردم خصوصاً دهک‌های پایین درآمندی فشاری وارد نشود.

به همین دلیل خبرنگار «ایران اقتصادی» به سراغ علی ملک‌زاده، کارشناس اقتصادی رفته تا در خصوص نسبت بین تورم و مالیات‌ستانی در جامعه جوینا شود.

● در سال جاری شاهد آن بودیم که دولت سیزدهم آرزوی بسیاری از دولت‌ها را در کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی و افزایش مالیات‌ستانی از دانه درشت‌ها در دستور کار قرار داد ولی این امر بسبب شد بسیاری از این افراد و فراریان مالیاتی با دست به دامان شدن به فضای مجازی دنبال ایجاد موج رسانه‌ای باشند؛ نظر شما در خصوص این اقدام دولت چیست؟

بله همان‌طور که فرمودید روند افزایش رقم درآمدهای مالیاتی در بودجه‌های سالانه دستمایه القای برخی شبهات و نگرانی‌هایی بین مردم شده است که نیازمند تبیین است. هر چند برخی از روی عمد و برخی ناخواسته به شبهاتی نظیر افزایش مالیات‌ها و فشار بر مردم دامن می‌زنند، ولی وظیفه کارشناسان پاسخگویی و روشنگری است.

باید گفت دولت طبق اصل ۵۱ قانون اساسی، اختیار وضع یا رفع مالیاتی را ندارد، لذا این شبهه که دولت با افزایش نرخ‌ها یا وضع مالیات جدید به دنبال فشار بیشتر بر مردم است، نادرست است و بخشی از افزایش درآمدهای مالیاتی ناشی از مقابله با فرار مالیاتی و بخشی دیگر ناشی از افزایش تورم است که خود را در درآمدهای مالیاتی نشان می‌دهد. اما سؤال اساسی اینجاست که اگر دولت نخواهد منابع خود را از مسیر مالیات تأمین کند، چه راه‌هایی پیش روی خود دارد و نتیجه آنها در نهایت باعث کاهش فشار بر مردم است یا خیر؟

گفت‌وگو

زینب صفری

روزنامه نگار

اصلاح ساختاری بودجه با تمرکز بر درآمدهای مالیاتی و کاهش کسری بودجه عملیاتی، گامی مهم در جهت دستیابی به بودجه بدون نفت است. دولت سیزدهم در این زمینه تلاش‌هایی داشته که رویکرد اصلی آن کاهش مالیات بر تولید و کاهش مالیات بخش تولید است. هدف دولت با تشویق رشد و سرمایه‌گذاری در صنایع محلی، افزایش درآمدهای مالیاتی و کاهش وابستگی به درآمد نفت است. علاوه بر این، مبارزه با فرار مالیاتی و گسترش پایه مالیاتی از طریق شناسایی مالیات‌دهندگان جدید، راهبردهای مهمی است تا اطمینان حاصل شود همه درآمدها به درستی شامل مالیات می‌شوند و به درآمد کلی کشور کمک می‌کنند. دولت با اجرای این رویکردها، گام‌های مهمی در جهت دستیابی به یک اقتصاد پایدار، خودکفا و فارغ از محدودیت‌های تحریم‌های غرب برمی‌دارد.

برآوردهای بانک جهانی از حجم اقتصاد زیرزمینی ایران در پایان دهه گذشته حدود ۲۰ درصد از حجم کل اقتصاد کشور است، با این وجود، آمار و ارقام غیررسمی از میزان فرار مالیاتی در بخش زیرزمینی اقتصاد ایران تا حجم ۳۵ درصد نیز رسیده است. در سال ۱۴۰۰، گزارشی از طرف سازمان امور مالیاتی منتشر شد که این آمارهای اعلامی نشان می‌دهد گردش مالی بخش زیرزمینی و غیررسمی اقتصاد ایران به بیش از ۵۵۸ هزار میلیارد تومان در سال ۹۹ رسیده بود و جالب اینکه برخی معتقدند با تداوم این روند فزاینده، سهم اقتصاد زیرزمینی در اقتصاد ایران در سال پایانی برنامه ششم توسعه به سطح بی‌سابقه ۳۴/۵ درصد برسد، بنابراین محوریت اصلی و کلیدی در برخورد با فرار مالیاتی، تمرکز بر شفافیت اقتصادی و تکیه بر اخذ مالیات از بخش‌های غیرشفاف اقتصادی است.

برخی نمایندگان موافق بودجه با اشاره به اینکه تلاش شده است فرار مالیاتی به حداقل برسد و بودجه ۱۴۰۳